

“Zayed İnsan Qardaşlığı Mükafatı”nın layiqli sahibi

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin humanist missiyasının beynəlxalq təntənəsi

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin paytaxtı Əbu-Dabi şəhərində şahidi olduğumuz mərasim real siyasətin və diplomatik iradənin təntənəsidir. Cari ilin 4 fevral tarixi qlobal diplomatiya salnaməsinə qızıl hərflərlə yazılır. Çünki məhz bu tarixdə “Zayed İnsan Qardaşlığı Mükafatı”nın Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə təqdim edilməsi və həmin ali mükafatın məhz Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Prezidenti Şeyx Məhəmməd bin Zayed Əl Nəhyan tərəfindən şəxsən verilməsi hadisənin siyasi çəkisini qat-qat artırır. İki dövlət liderinin səmimi görüşü, əl sıxması və ali mükafatın təqdimatı zamanı nümayiş etdirilən qarşılıqlı ehtiram regionda formalaşan yeni strateji reallıqların vizual sübutudur.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bu ali mükafata layiq görülməsi təsadüfi hadisə deyil, əksinə, illərdir aparılan səbirli, strateji və qətiyyətli siyasətin məntiqi yekunudur. Dünyanın müxtəlif qaynar nöqtələrində davam edən qanlı toqquşmalar fonunda Azərbaycan ilə Ermənistan arasında “Sülhün və dövlətlərarası münasibətlərin təsis edilməsi haqqında Saziş”in paraflanması sivilizasiyalararası dialoqun mümkünlüyünü nümayiş etdirən yeganə parlaq nümunədir.

Müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində sülh anlayışı çox vaxt nisbi xarakter daşıyır, lakin Cənubi Qafqaz nümunəsində əldə olunan nəticə mütləq kateqoriyadır. Onilliklər ərzində Qərb diplomatları, ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri və çoxsaylı beynəlxalq vasitəçilər münaqişənin həllini dondurulmuş vəziyyətdə saxlamağa çalışırdılar. Lakin rəsmi Bakı nümayiş etdirdi ki, ədalətli sülh yalnız beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinin tam bərpası, ərəzi bütövlüyünün təmini, suverenliyin toxunulmazlığı şəraitində mümkündür. 2026-cı ilin fevralında Əbu-Dabidə keçirilən təntənəli mərasimdə Azərbaycan liderinə təqdim edilən “Zayed İnsan Qardaşlığı Mükafatı” məhz həmin paradigmanın qələbəsidir. Münsiflər heyətinin qərarı göstərir ki, dünya ictimaiyyəti artıq real nəticələrə qiymət verir. Prezident İlham Əliyevin diplomatik məharəti sayəsində region xarici müdaxilələrdən təmizlənərək birbaşa dialoq müstəvisinə keçdi.

Mükafatın fəlsəfəsi ilə Azərbaycanın sülh gündəliyi arasında üzvi bağlılıq mövcuddur. Şeyx Zayed bin Sultan Əl Nəhyanın irsinə əsaslanan mükafat humanizm, dözümlülük və həmrəylik dəyərlərini təşviq edir. Qafqazda onilliklər boyu kök salmış düşmənçilik toxumlarını təmizləmək, revanşizm meyllərini neytrallaşdırmaq və gələcək nəsillərə təmiz səhifə ötürmək missiyası bu dəyərlərlə üst-üstə düşür. Azərbaycan Prezidenti qalib tərəf olmasına rəğmən, məğlub tərəfə sülh əlini uzadaraq bölgənin inkişafı naminə kommunikasiyaların açılmasını, iqtisadi reintegrasiyanı təklif etdi. Bu addım klassik “qalib-məğlub” dixotomiyasından imtina edərək “hamı qazanır” prinsipinə keçidi təmin etdi. Münsiflər heyətinin seçimi də humanist yanaşmaya verilən qiymətdir.

Məsələnin digər tərəfi mükafatın verilmə meyarlarıdır. “Zayed İnsan Qardaşlığı Mükafatı” 2019-cu ildə Roma Papası Fransisk və Əl-Əzhərin Baş İmamı Əhməd Əl-Tayyib tərəfindən imzalanmış “İnsan Qardaşlığı Sənədi”nə istinad edir. Azərbaycanın çoxmillətli və çoxkonfessiyalı quruluşu, tolerantlıq ənənələri, multikulturalizm siyasəti sənədin ruhuna tam uyğundur. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan təkcə hərbi qələbə qazanmadı, həm də dini və etnik dözümlülük mərkəzi kimi global mövqeyini möhkəmləndirdi. Münaqişənin dini zəmində təqdim edilməsinə cəhd edən dairələrin planları iflasa uğradıldı.

Müstəqil beynəlxalq münsiflər heyətinin tərkibi və onların seçimi də xüsusi təqdirə layiqdir. Onlar siyasi konyunkturadan kənar, obyektiv reallığa əsaslanaraq

raq qərar veriblər. Seçim prosesində heç şübhə yoxdur ki, Azərbaycanın Cənubi Qafqazda yaratdığı təhlükəsizlik arxitekturası əsas rol oynayıb. Sülh müqaviləsinin paraflanması uzun və çətin danışıqlar marafonunun finiş xəttidir. Həmin marafonda Azərbaycanın nümayiş etdirdiyi prinsipiallıq, milli maraqlara sadıqlıq və diplomatik çeviklik ekspertlər tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Artıq regionda “boz zonalar”, qanunsuz silahlı birləşmələr və separatizm yuvaları yoxdur. Mövcud reallıq sülhün dayanıqlı olacağına zəmanət verir. Yarımçıq həll variantları gələcək toqquşmalara zəmin yara da bilərdi, lakin Azərbaycan Prezidenti məsələni kökündən həll edərək, gələcək riskləri minimuma endirdi.

Əbu-Dabi hadisəsi lokal xarakter daşıyır. Bu, qlobal miqyasda presedent yaradan hadisədir. Dünyanın başqa yerlərində davam edən münaqişələr üçün model rolunu oynaya bilər. Əgər Qafqaz kimi mürəkkəb regionda etnik və dini ziddiyyətlərin dərin olduğu məkanda sülh əldə edilirsə, deməli, mümkünsüz heç nə yoxdur. Sadəcə, siyasi iradə, güclü liderlik və ədalətli yanaşma lazımdır. İlham Əliyev bütün dünyaya sübut etdi ki, güc və diplomatiya vəhdət təşkil etdikdə nəticə qaçılmazdır. Mükafatın təqdimatı məhz bu reallığın beynəlxalq etirafıdır. Sülh müqaviləsi paraflanıb, mükafat verilib, indi isə quruculuq və inkişaf zamanıdır. Azərbaycan buna hazırdır və bütün dünyaya öz gücünü, humanistliyini bir daha nümayiş etdirir. Əldə olunan uğur hamımızdır, bütün regionundur, bütün tərəqqipərvər bəşəriyyətdir.

Fevralın 4-də Əbu-Dabidə baş tutan mərasim həm də simvolik məna daşıyır. Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri dünyada sülh və tolerantlıq mərkəzi kimi tanınır. Azərbaycan da eyni dəyərləri paylaşır. İki ölkə arasındakı strateji tərəfdaşlıq münasibətləri bu mükafatla daha da dərinləşir. Təqdimat mərasimində iştirak edən dünya liderləri, nüfuzlu din xadimləri və ictimaiyyət nümayəndələri Azərbaycanın uğurunu alqışlayırlar. Tarix sübut edir ki, dağıtmaq asandır, qurmaq isə çətin. Prezident İlham Əliyev ən çətin olanı seçdi və uğur qazandı.

Beynəlxalq ekspertlər, politoloqlar

və diplomatlar Əbu-Dabi Bəyannaməsini və paraflanan Sazişi XXI əsrin ən uğurlu sülhməramlı əməliyyatlarından biri hesab edirlər. Çünki burada sülh tərəflərin qarşılıqlı razılığı və milli maraqların uzlaşdırılması üzərində qurulub. Məhz buna görə də “Zayed İnsan Qardaşlığı Mükafatı” komitəsi tərəddüd etmədən bu tarixi qərarı verdi. Bu gün Azərbaycanın dövlət bayrağı Əbu-Dabidə dalğalananarkən, hər bir azərbaycanlı qürur hissi keçirir. Çünki verilən mükafat həm də şəhidlərin qanı, qazilərin canı və xalqın birliyi hesabına qazanılıb. Proseslər göstərir ki, Azərbaycan regionun lideri olaraq gündəliyi müəyyən edir və qaydaları diktə edir.

Onu da qeyd etmək vacibdir ki, İlham Əliyev “Zayed İnsan Qardaşlığı Mükafatı”na təkcə Azərbaycan və Ermənistan arasında sülhün əldə olunmasına görə deyil, eləcə də bölgədə və dünyada sülhə, insan qardaşlığına və global sabitliyə verdiyi misilsiz töhfələrə görə layiq görüldü. Bu mükafat dövlətimizin başçısına beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən verilən ən yüksək qiymət və ehtiramın bariz nümunəsi sayılmalıdır.

Şübhəsiz ki, Prezident İlham Əliyevə ən böyük və əvəzolunmaz mükafat Azərbaycan xalqı özü verib. Bu, etimad və sevgi mükafatıdır. O, Xilaskar, Qalib Sərkərdə və Müzəffər Ali Baş Komandan kimi iki əsrdən bəri xalqımızın qarşısında duran ən çətin və ağırlı məsələnin həllinə nail oldu. İndi tam qətiyyətlə deyə bilərik ki, İlham Əliyev dövlətimizi uğurla gələcəyə doğru aparan, ən yüksək zirvələri fəth etməyə qadir Liderdir.

2026-cı il 4 fevral tarixi Cənubi Qafqazın tarixində ağ səhifənin açıldığı gün kimi də xatırlanacaq. Prezident İlham Əliyevin qazandığı “Zayed İnsan Qardaşlığı Mükafatı” Azərbaycan xalqının qələbəsinin, müdrikliyinin və sülhsevərliyinin beynəlxalq səviyyədə təsdiqidir. Mövcud saziş regionu parçalanma təhlükəsindən xilas edərək vahid və təhlükəsiz gələcəyə aparır. Artıq dünya ölkəmizi global sülhə töhfə verən, regionda sabitliyin qaranlıq olan qüdrətli dövlət kimi tanıyır.

Yusif ŞƏRİFZADƏ
XQ